

Δημοκρατική **αντιπολίτευση**

στη **Βενεζουέλα**

Βραβευθείσα με το Βραβείο Ζαχάρωφ 2017

Από το 1988 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απονέμει το Βραβείο Ζαχάρωφ για την Ελευθερία της Σκέψης σε άτομα και οργανώσεις που έχουν συμβάλει εξαιρετικά στον αγώνα για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Δημοκρατική αντιπολίτευση στη Βενεζουέλα

Η Εθνοσυνέλευση (Julio Borges) και όλοι οι πολιτικοί κρατούμενοι όπως απαριθμούνται από τη ΜΚΟ Foro Penal Venezolano και οι οποίοι εκπροσωπούνται από τους Leopoldo López, Antonio Ledezma, Daniel Ceballos, Yon Goicoechea, Lorent Saleh, Alfredo Ramos και Andrea González

Τα τελευταία χρόνια η Βενεζουέλα τελεί σε πολιτική κρίση. Το κυβερνών κόμμα περιορίζει σταθερά το κράτος δικαίου και τη συνταγματική τάξη, ενώ τον Μάρτιο του 2017 το Ανώτατο Δικαστήριο αφαίρεσε τη νομοθετική εξουσία από τη δημοκρατικά εκλεγμένη Εθνοσυνέλευση. Ο Julio Borges, πρόεδρος της Εθνοσυνέλευσης, συνόψισε την κατάσταση στη Βενεζουέλα ως εξής: «Αυτό που ζούμε στη Βενεζουέλα δεν είναι απλώς μια πολιτική αντιπαράθεση. Είναι μια ζωτική, υπαρξιακή αντιπαράθεση σε θέματα αρχών».

Παράλληλα, οι πολιτικοί κρατούμενοι υπερβαίνουν τους 600, σύμφωνα με την τελευταία έκθεση της οργάνωσης Foro Penal Venezolano (Ποινικό Φόρουμ της Βενεζουέλας), μιας διακεκριμένης οργάνωσης ανθρωπίνων δικαιωμάτων της Βενεζουέλας που παρέχει δωρεάν νομική συνδρομή σε όσους έχουν περιορισμένους οικονομικούς πόρους και τεκμαίρεται ότι έχουν πέσει θύματα αυθαίρετης κράτησης, βασανισμών και επιθέσεων κατά τη διάρκεια διαδηλώσεων. Στους πολιτικούς κρατούμενους συγκαταλέγονται οι διακεκριμένοι ηγέτες της αντιπολίτευσης

Leopoldo López, Antonio Ledezma, Daniel Ceballos, Yon Goicoechea, Lorent Saleh, Alfredo Ramos και Andrea González.

Τον Ιούλιο, αφού είχε περάσει περισσότερα από τρία χρόνια φυλακισμένος, ο ηγέτης της αντιπολίτευσης Leopoldo López τέθηκε προσωρινά σε κατ'οίκον περιορισμό. Παρ' όλα αυτά, τον Αύγουστο του 2017 μεταφέρθηκε και πάλι στη φυλακή. Ένα άλλο επιφανές στέλεχος της αντιπολίτευσης και πρώην δήμαρχος του Καρακάς, ο Antonio Ledezma, βρίσκεται σε κατ'οίκον περιορισμό από το 2015, ενώ τόσο ο πρώην δήμαρχος του Iribarren, Alfredo Ramos, όσο και ο πρώην δήμαρχος του San Cristobal, Daniel Ceballos, έχουν επίσης φυλακιστεί, όπως και ο φοιτητής ακτιβιστής Lorent Saleh. Στους πολιτικούς κρατούμενους συγκαταλέγονται και δύο ισπανοί πολίτες, οι Andrea González και Yon Goicoechea.

Από την αρχή του χρόνου, περισσότεροι από 130 αντιπολιτευόμενοι έχουν δολοφονηθεί και περισσότεροι από 500 έχουν φυλακιστεί αυθαίρετα.

Αντρέι Ζαχάρωφ

Ο Αντρέι Ζαχάρωφ (1921-1989) υπήρξε διάσημος φυσικός, ακτιβιστής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αντιφρονών και υπέρμαχος των μεταρρυθμίσεων στην ΕΣΣΔ. Πρωτοπόρος στην πυρηνική φυσική και πατέρας της σοβιετικής βόμβας υδρογόνου, ο Αντρέι Ζαχάρωφ έγινε πλήρες μέλος της Σοβιετικής Ακαδημίας Επιστημών σε ηλικία 32 ετών. Ωστόσο, στα τέλη της δεκαετίας του 1950 άρχισε να ανησυχεί όλο και περισσότερο για τις επιπτώσεις των πυρηνικών δοκιμών και για τις πολιτικές και ηθικές συνέπειες του έργου του, που θα μπορούσε να οδηγήσει σε μαζική απώλεια ανθρώπινων ζωών. Τη δεκαετία του '60 έγινε επικριτής του ανταγωνισμού των κρατών για την ανάπτυξη πυρηνικών όπλων, κάτι που είχε ως αποτέλεσμα να απαγορευτεί η συμμετοχή του σε κάθε απόρρητη στρατιωτική εργασία και να του επιβληθεί στέρηση όλων των προνομίων του.

Το 1970 συμμετείχε στην ίδρυση της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην ΕΣΣΔ και ξεκίνησε να αγωνίζεται για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα θύματα πολιτικών δικών. Το 1972 παντρεύτηκε τη Γελένα Μπόνερ, συναγωνίστριά του για τα ανθρώπινα δικαιώματα. Παρά τις ολοένα και μεγαλύτερες πιέσεις από την κυβέρνηση, ο Ζαχάρωφ όχι μόνο αγωνιζόταν για την απελευθέρωση των αντιφρονούντων στη χώρα του, αλλά κατέστη και ένας

από τους πιο θαρραλέους επικριτές του σοβιετικού καθεστώτος, ενσαρκώνοντας τη σταυροφορία κατά της στέρησης θεμελιωδών δικαιωμάτων. Σύμφωνα με την περιγραφή της Επιτροπής Βραβείων Νόμπελ, που του απένειμε το Βραβείο Νόμπελ Ειρήνης το 1975, ήταν «ένας εκπρόσωπος της συνείδησης της ανθρωπότητας». Δεν του επιτράπηκε να μεταβεί στην τελετή απονομής του Βραβείου Νόμπελ, αλλά ούτε η καταπίεση ούτε η εξορία μπόρεσαν να λυγίσουν την αντίστασή του.

Ο Αντρέι Ζαχάρωφ εξορίστηκε στην κλειστή πόλη Γκόρκι το 1980, μετά τη δημόσια διαμαρτυρία του για τη σοβιετική στρατιωτική επέμβαση στο Αφγανιστάν το 1979. Κατά τη διάρκεια της εξορίας, βρισκόταν υπό την αυστηρή επιτήρηση της αστυνομίας. Σε αναγνώριση της διάβιου δέσμευσης του Ζαχάρωφ υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, το 1988 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθιέρωσε ένα βραβείο στο όνομά του. Σύμφωνα με τα λόγια του Jean-François Deniau, ο οποίος ήταν εισηγητής της πρωτοβουλίας αυτής, ο Ζαχάρωφ ήταν ένας «ευρωπαίος πολίτης που αποτελούσε την προσωποποίηση της ελευθερίας της σκέψης και της έκφρασης και ο οποίος αποφάσισε, βάσει των πεποιθήσεων και της συνείδησής του, να αποποιηθεί όλα τα υλικά πλεονεκτήματα και όλες τις τιμές που του προσφέρονταν».

Το Βραβείο Ζαχαρώφ

Το Βραβείο Ζαχάρωφ για την Ελευθερία της Σκέψης απονεμήθηκε για πρώτη φορά το 1988 στον Nelson Mandela και τον Anatoli Marchenko και αποτελεί την υπέρτατη αναγνώριση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για δράσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τιμά άτομα, ομάδες και οργανώσεις που έχουν συμβάλει κατά ξεχωριστό τρόπο στην προστασία της ελευθερίας της σκέψης. Μέσω του βραβείου και του συναφούς δικτύου, η ΕΕ στηρίζει τους βραβευθέντες προκειμένου να τους ενισχύσει και να τους ενδυναμώσει, ώστε να συνεχίσουν τους αγώνες τους.

Το βραβείο έχει μέχρι στιγμής απονεμηθεί σε αντιφρονούντες, πολιτικούς ηγέτες, δημοσιογράφους, δικηγόρους, ακτιβιστές από την κοινωνία των πολιτών, συγγραφείς, μητέρες, συζύγους, ηγέτες μειονοτήτων, μια αντιπρομοκρατική ομάδα, ακτιβιστές για την ειρήνη, έναν ακτιβιστή για τον αγώνα κατά των βασανιστηρίων, έναν γελοιογράφο, επί μακρόν φυλακισμένους αντιρρησίες συνείδησης, έναν κινηματογραφιστή, στον ΟΗΕ ως φορέα, ακόμα και σε ένα παιδί που πραγματοποίησε εκστρατεία για το δικαίωμα στην εκπαίδευση. Το βραβείο προωθεί ιδίως την ελευθερία της έκφρασης, την προστασία

των δικαιωμάτων των μειονοτήτων, τον σεβασμό του διεθνούς δικαίου, την ανάπτυξη της δημοκρατίας και την εφαρμογή του κράτους δικαίου.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απονέμει το Βραβείο Ζαχάρωφ με χρηματικό έπαθλο 50000 ευρώ σε πανηγυρική συνεδρίαση στο Στρασβούργο προς τα τέλη κάθε έτους. Κάθε πολιτική ομάδα του Κοινοβουλίου καθώς και οι επιμέρους βουλευτές μπορούν να προτείνουν υποψηφίους (για κάθε υποψήφιο απαιτείται η στήριξη τουλάχιστον 40 βουλευτών). Οι υποψήφιοι παρουσιάζονται σε κοινή συνεδρίαση των Επιτροπών Εξωτερικών Υποθέσεων και Ανάπτυξης και της Υποεπιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, των οποίων τα μέλη σε πλήρη σύνθεση ψηφίζουν τους τρεις επικρατέστερους υποψηφίους. Ο τελικός νικητής (ή νικητές) του Βραβείου Ζαχάρωφ επιλέγεται από τη Διάσκεψη των Προέδρων, ένα σώμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επικεφαλής του οποίου είναι ο πρόεδρος και περιλαμβάνει τους προέδρους όλων των πολιτικών ομάδων που αντιπροσωπεύονται στο Κοινοβούλιο, έτσι ώστε η επιλογή του βραβευόμενου να είναι πραγματικά ευρωπαϊκή.

Οι βραβευθέντες

2017	Δημοκρατική αντιπολίτευση στη Βενεζουέλα	2004	Ένωση Δημοσιογράφων της Λευκορωσίας
2016	Nadia Murad, Lamiya Aji Bashar	2003	Ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ Kofi Annan και ολόκληρο το προσωπικό των Ηνωμένων Εθνών
2015	Raif Badawi	2002	Oswaldo José Payá Sardiñas
2014	Denis Mukwege	2001	Izzat Ghazzawi, Nurit Peled Elhanan, Dom Zacarias Kamwenho
2013	Malala Yousafzai	2000	¡Basta Ya!
2012	Nasrin Sotoudeh, Jafar Panahi	1999	Xanana Gusmão
2011	Αραβική Άνοιξη: Mohamed Bouazizi, Ali Ferzat, Asmaa Mahfouz, Ahmed El Senussi, Razan Zaitouneh	1998	Ibrahim Rugova
2010	Guillermo Fariñas	1997	Salima Ghezali
2009	Memorial (Oleg Orlov, Sergei Kovalev και Lyudmila Alexeyeva, εξ ονόματος της Memorial και όλων των άλλων υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Ρωσία)	1996	Wei Jingsheng
2008	Hu Jia	1995	Leyla Zana
2007	Salih Mahmoud Mohamed Osman	1994	Taslina Nasreen
2006	Aliaksandr Milinkevich	1993	<i>Oslobodenje</i>
2005	Damas de Blanco (Κυρίες με τα Λευκά), Hauwa Ibrahim, Δημοσιογράφοι Χωρίς Σύνορα	1992	Las Madres de Plaza de Mayo (Οι Μητέρες της Πλατείας του Μαΐου)
		1991	Adem Demaçi
		1990	Aung San Suu Kyi
		1989	Alexander Dubček
		1988	Nelson Rolihlahla Mandela, Anatoli Marchenko

Ο Αντρέι Ζαχάρωφ με τη σύζυγό του Γελένα Μπόνερ
© Yury Rost

Φωτογραφία εξωφύλλου
© EE 2017 – EK / AP Images / Ariana Cubillos

Print:
ISBN 978-92-846-1870-5
doi:10.2861/796814
QA-06-17-130-EL-C

PDF:
ISBN 978-92-846-1862-0
doi:10.2861/2199
QA-06-17-130-EL-N

europarl.europa.eu/sakharov
#SakharovPrize